

CENTRUM PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉHO PORADENSTVA A
PREVENCIE, HODSKÁ 2352/62 GALANTA

ŠKOLSKÁ SPÔSOBILOST'

Školská zrelosť

Školská pripravenosť

www.centrumga.sk 031/7805614 0904/555775

pppgalanta@psychology.sk

- vstup do školy je výrazný vývinový medzník v živote dieťaťa
- obdobie detských bezstarostných hier je v značnej miere nahradené pravidelnou školskou prácou a učením dieťaťa, ktoré vyžadujú aj aktívnu pozornosť, koncentráciu, obmedzenie pohybu, spoluprácu, podriadenie sa stanovenému pracovnému tempu a školskému poriadku
- dieťa získava aj novú sociálnu rolu žiaka a začleňuje sa do kolektívu
- úspešný vstup dieťaťa do školy predpokladá istú úroveň **psychického, fyzického ale aj emocionálneho a sociálneho vývinu**

- zaškolenie nezvládne každé dieťa rovnako úspešne
- u detí ktorých školská spôsobilosť nedosahuje primeranú úroveň môžu vzniknúť výrazné a dlhodobé ťažkosti v súvislosti so školou, ktoré následne ovplyvňujú celú školskú dochádzku a život dieťaťa
- vzhľadom k uvedenému je opodstatnené a dôležité venovať sa sledovaniu školskej spôsobilosti pedagógmi v materskej škole, odborníkmi a psychológmi z CPPP a P, lekármi, logopédmi a inými odborníkmi – otázka školskej spôsobilosti je mnohostranná

Školská spôsobilosť zahŕňa v sebe

- telesnú a zdravotnú zrelosť
- spôsobilosť mentálnu, zrelosť poznávacích a rozumových funkcií a schopností
- emocionálnu zrelosť
- sociálnu zrelosť

Telesná a zdravotná zrelosť

- závisí od tempa biologického zrenia a od dosiahnutia príslušnej telesnej vyspelosti a zrelosti nervových dráh
- v plnej miere by sa k nej v zmysle legislatívnych predpisov mal vyjadriť pediater, resp. ďalší tím odborníkov, najmä neurológ, psychiater, foniater, oftalmológ a i.
- posudzuje sa výška, hmotnosť dieťaťa, vyšetruje sa celkový zdravotný stav, zrak, sluch, zrelosť nervovej sústavy, reč

Vek

- pri vstupe do školy hrá nespornú úlohu vek dieťaťa
- na Slovensku je vstup do školy definovaný dovršením 6. roku života k 31.augustu v danom kalendárnom roku

Mentálna spôsobilosť, zrelosť poznávacích a rozumových funkcií a schopností

- rozumové poznávanie sa začína opierať o analytické myslenie
- zdokonaľuje sa schopnosť postihnúť podstatné znaky a vzťahy medzi nimi, schopnosť kategorizácie, zovšeobecňovanie
- zvyšuje sa podiel logického myslenia
- ústup od fantázií
- obohacuje sa slovná zásoba
- dieťa má záujem o poznanie číslíc, písmen
- rozvoj v sluchovej a vizuálnej diferenciacii, v rozlišovaní tvaru a priestoru, rozvoj motoriky

Dieťa by malo v jednotlivých oblastiach vedieť:

Motorika, grafomotorika a vizuomotorika

- dieťa zvláda veku primerané pohybové a športové činnosti
- je samostatné v samoobslužných činnostiach - obliekanie, hygiena a stravovanie
- kresba dieťaťa vernejšie odráža skutočnosť
- dieťa je schopné obkresliť jednoduchú predlohu
- vie nakresliť ľudskú postavu so všetkými základnými znakmi
- vie kresliť tak, že línie sú pevné a neroztrasené
- má správny úchop písadla
- dieťa má vyhranenú dominantnú ruku, ktorú preferuje pri písaní, kreslení a iných činnostiach (nestrieda ruky)
- vie vystrihnúť jednoduchý tvar podľa predkreslenej čiary

Reč, fonematické uvedomovanie

- slovná zásoba a obsahová stránka reči je primeraná veku
- dieťa využíva vety a súvetia na opis zážitkov, vyjadruje sa spisovne
- dieťa má čistú výslovnosť (dyslalické ťažkosti je vhodné odstrániť pred vstupom do školy)
- ovláda riekanky, pesničky, básničky
- dokáže prerozprávať obsah krátkej rozprávky
- vysloví krátke slovo samostatne po hláskach, dokáže pomenovať začiatkové písmeno v slove
- dokáže roztlieskať slovo na slabiky

Sluchové vnímanie

- dieťa dokáže lokalizovať smer, odkiaľ zvuk prichádza
- dokáže správne vnímať rytmus a realizovať rytmickú reprodukciu
- dokáže rozlíšiť zvukovo podobné slová/písmená
- dokáže si zapamätať jednoduchú slovnú inštrukciu a riadiť sa ňou podľa postupnosti
- ľahko sa učí básničky, pesničky, zapamätá si časti rozprávkových textov naspamäť prostredníctvom sluchovej pamäte

Zrakové vnímanie

- dieťa ovláda a pomenováva základné farby
- dokáže určiť tvar známeho predmetu podľa predlohy, kde sa predmet prelína s inými predmetmi - figúra a pozadie
- dokáže zrakom diferencovať, čo na druhom, zdanlivo rovnakom obrázku chýba a tiež čo je na ňom iné
- primeraná úroveň zrakovej analýzy a syntézy – schopnosť skladať časti zrakových podnetov do zmysluplných celkov a naopak (napr.puzzle)
- má primerane rozvinutú zrakovú pamäť (zapamätá si napr. čo bolo na obrázku)

Vnímanie priestoru

- dieťa ovláda a správne používa pojmy: hore-dolu, pred-za
- dieťa ovláda a správne používa pojmy: vpravo – vľavo
- má zvládnutú orientáciu na vlastnom tele, priestore, papieri

Rozumové poznávanie, základné matematické predstavy a operácie

- dieťa ovláda a správne používa pojmy a kategórie
- dokáže porovnať, čo je malé – veľké, rovnako – viac-menej, prvý - posledný
- dieťa sa začína opierať o analytické myslenie
- ovláda základnú orientáciu (vek, bydlisko, mená rodičov a podobne)
- lepšie postihuje podobnosti a rozdiely – dieťa dokáže triediť prvky podľa druhu, podľa farby, veľkosti, tvaru,
- chápe množstvo do 6 - 10 , dokáže priradiť číslicu k danému počtu prvkov
- dokáže pomenovať a identifikovať správne základné geometrické tvary – kruh, trojuholník, štvorec, obdĺžnik

Psychomotorické tempo a pozornosť, pracovná zrelosť

- dieťa má primerané psychomotorické tempo
- dokáže udržať pozornosť a venovať sa jednej činnosti cca 15-20 minút
- úlohy sa snaží splniť a dokončiť, je vytrvalé v práci

Emocionálna zrelosť

- dosiahnutie relatívne emocionálnej stability – veku primerané zvládanie emócií, sebaovládanie
- ústup od impulzívnych reakcií
- odolnosť voči frustrácii, dieťa je schopné prijať aj prípadný neúspech
- schopnosť dieťaťa odložiť bezprostredné naplnenie svojich prianí

Sociálna zrelosť

- schopnosť dieťaťa podriaďiť sa pravidlám
- schopnosť odlúčiť sa od rodičov na viac hodín
- potreba dieťaťa stretávať sa s rovesníkmi, schopnosť začleniť sa do kolektívu
- schopnosť spolupráce s rovesníkmi, pedagógmi

Opatrenia pre školsky nespôsobilé deti

- zamerané na rozvíjanie a nápravu formou stimulačných cvičení zameraných na oblasti, ktoré treba dotrénovať k zaškoleniu (prebieha aj v CPPPaP pod vedením odborníkov – psychológ, špeciálny pedagóg)
- pravidelná dochádzka do materskej školy
- v opodstatnených prípadoch – po absolvovaní vyšetrenia školskej spôsobilosti odbornými pracovníkmi v CPPPaP možno odporučiť pokračovanie plnenia predprimárneho vzdelávania v MŠ (predtým tzv.odklad povinnej školskej dochádzky) – nutné doplniť aj pediatrickým vyšetrením a žiadosť rodiča odovzdať v MŠ

Všeobecné príčiny školskej nezrelosti

- nedostatky v somatickom vývoji a v zdravotnom stave dieťaťa
- oneskorený mentálny vývoj, znížená inteligencia (v prípade výrazne znížených intelektových schopností v zmysle potvrdenia mentálneho postihnutia dieťaťa možnosť odporučiť zaškolenie v špeciálnej škole – v takom prípade sa nejedná o nezrelosť)
- nerovnomerný vývoj, oslabenie dielčich funkcií a schopností
- neurotický povahový vývoj, neurotické rysy a symptómy
- nedostatky vo výchovnom prostredí (ak sa na nezrelosti podieľa predovšetkým málo podnetné rodinné prostredie odporúča sa napriek nezrelosti povinná školská dochádzka)

- pokiaľ sa domnievate, že školská pripravenosť / zrelosť Vášho dieťaťa zaostáva v niektorej alebo viacerých zložkách, nie ste si istí, či je Vaše dieťa dostatočne pripravené na školskú dochádzku, radi Vám poskytneme svoje služby vo forme vyšetrenia školskej spôsobilosti odborníkmi z CPPPaP.

Vyšetrenia školskej pripravenosti realizujeme:

- skupinovou formou v známom a bezpečnom prostredí pre dieťa priamo v materskej škole
- individuálnou formou priamo v sídle CPPPaP – Hodská 2352/62, Galanta (nutné objednanie vopred)
- aktuálna realizácia vyšetrení bude závisieť na aktuálnej epidemiologickej situácii

Ďakujem za pozornosť!

Vypracovala: Mgr. M. Vajsová – psychologička CPPP a P Galanta

Použitá literatúra:

Říčan P., Krejčířová D. a kol.: Dětská klinická psychologie, přepracované a doplněné vydání, Grada, 2006, ISBN 978-80-247-1049-5

Leskovjanská G.: Manuál pre realizáciu depistáží v materských školách, MPC v Prešove 2014, ISBN 978-80-565-0375-1

Vágnerová M.: Vývojová psychologie, Portál, Praha 1999, ISBN 80-7178-308-0

